

Position paper Maatwerk als uitweg voor onduidelijke status pZZS

Wat bedrijven met Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) moeten doen is helder. Dat geldt niet voor de stoffen op de lijst met potentieel ZZS (pZZS). Het ministerie van IenW ziet de lijst als richtinggevend. De provincie Zuid-Holland stelt in haar beleidskader pZZS gelijk aan ZZS. Na drie actualisaties van de pZZS-lijst blijkt dat 77% van de beoordeelde pZZS géén ZZS is geworden.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat stelt dat het bevoegd gezag een bedrijf dat een vergunning aanvraagt, om nader onderzoek kan vragen als dit bedrijf een pZZS uitstoot. Zo kunnen bedrijven en vergunningverleners de emissie van pZZS uit voorzorg beperken. De vraag is nu of een pZZS als ZZS beschouwd dient te worden tot het tegendeel bewezen wordt, of dat een stof pas als ZZS behandeld mag worden als dat formeel is vastgesteld.

De pZZS-lijst

Omdat ze gevaarlijk zijn voor mens en milieu is het Europese en Nederlandse beleid erop gericht om ZZS zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. Dit noodzaakt bedrijven in het kader van de minimalisatieverplichting om hun ZZS-emissies te voorkomen of, als dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken.

Zo'n 350 stoffen zijn mogelijk ZZS en worden om die reden in Nederland op een pZZS-lijst bijgehouden. Van de pZZS zijn de gevaren nog niet eenduidig vastgesteld. Bovendien bestaat er verschil in de wijze waarop verschillende bevoegde gezagen met de pZZS-lijst omgaan. Sinds de eerste pZZS-lijst van februari 2018 blijkt 23% van de beoordeelde pZZS daadwerkelijk een ZZS te zijn.

Het RIVM baseert zich voor het samenstellen van de pZZS-lijst op meerdere bronnen en past vervolgens een uitgebreide beoordeling en filtering toe. Bovendien zijn stoffen die uiteindelijk geen ZZS blijken te zijn nog wel gevaarlijk en moeten eventuele risico's beheerst worden.

De pZZS-lijst heeft geen juridisch bindende status, maar kan die in beleidsdocumenten van overheden wel krijgen. Dat het ene bevoegd gezag dat wel doet en anderen niet, zorgt voor onduidelijkheid, rechtsongelijkheid en -onzekerheid.

De praktijk

Als bedrijven de risico's van gevaarlijke stoffen onvoldoende beheersen, vormt dat voor hen een bedreiging. Het voorkomen of beperken van emissies vraagt doorgaans om ingrijpende maatregelen en forse investeringen. De investering van een bedrijf moet daarom gebaseerd zijn op een grondige beoordeling.

De inventarisatie en evaluatie van (p)ZZS en de besluitvorming over maatregelen nemen bij bedrijven, mede door vergunningsprocedures, de nodige tijd in beslag. Gedurende die tijd kan de status van de pZZS wijzigen. Dus zelfs als een bedrijf gebruik maakt van de meest actuele pZZS-lijst, kunnen tijdens het uitwerken en realiseren van maatregelen, de uitgangspunten fundamenteel wijzigen.

Naast de stofeigenschappen verdienen ook de toepassing van de stof en de procesomstandigheden nadere aandacht. Die kunnen voor een pZZS in het ene bedrijf wezenlijk verschillen van die in een ander bedrijf. Het treffen van maatregelen heeft in bepaalde gevallen dan ook niet het beoogde effect op de risico's.

Maatwerk als oplossing

Wij zijn van mening dat het in kaart brengen door bedrijven van zowel ZZS als ook pZZS nodig is om hen in staat te stellen om de juiste risico-afweging en keuzes te maken ten aanzien van het beschermen van mens en milieu.

Als het echter gaat om het treffen of voorschrijven van maatregelen ten aanzien van pZZS, vinden wij voor de uitvoerbaarheid van het beleid, maatwerk onontbeerlijk. De kennis van gevaren en risico's, het verschil in toepassing en de termijn waarbinnen uitsluitel wordt voorzien, verschillen namelijk sterk tussen de stoffen op de pZZS-lijst. Daarmee bestaat er voldoende aanleiding om ze niet allemaal hetzelfde te behandelen en zeker om ze niet allemaal zondermeer als ZZS te beschouwen.

Een bedrijf zou in het kader van deze maatwerkbenadering met een onderbouwde beoordeling van de risico's op een inzichtelijke en navolgbare wijze moeten kunnen aangeven hoe het de status van de pZZS beziet en welke

consequenties het daaraan verbindt in termen van maatregelen. Onderdeel daarvan is de beoordeling van de kosteneffectiviteit van maatregelen.

Deze onderbouwing kan door het bevoegd gezag worden beoordeeld. Waar nodig kan het bevoegd gezag dan een aanvullende onderbouwing of nadere maatregelen vragen. Daarbij moeten naar onze mening in het kader van rechtsgelijkheid en -zekerheid alle bevoegde gezagen in Nederland eenzelfde benadering toepassen.

Vanuit het belang van de gezondheid van mens en bescherming van het milieu, verdienen pZZS zowel onze volle maatschappelijke aandacht als ook een genuanceerd en consistent beleid.

Royal HaskoningDHV

Wij zijn als bedrijf al heel lang actief op het gebied van gevaarlijke stoffen. Het is onze missie om samen met anderen actief bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken en het verbeteren van onze samenleving. Naast onze dagelijkse werkzaamheden voor overheden, bedrijven en branches, willen we met dit position paper een bijdrage leveren aan het debat. We nodigen daarom partijen van harte uit tot reactie en bieden voor direct betrokken branches, bedrijven en overheden graag een platform voor dialoog.

Christiaan van Daalen

christiaan.van.daalen@rhdhv.com

Juriaan Mieog

juriaan.mieog@rhdhv.com